

توضیحاتی در خصوص رشد اقتصادی (نه ماهه سال ۱۳۹۳)

بر اساس محاسبات مقدماتی و اولیه، تولید ناخالص داخلی کشور به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۸۳ در نه ماهه سال ۱۳۹۳ به ۱۵۱۸۸۶۱ میلیارد ریال رسیده است که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل (۱۴۶۶۷۳۰ میلیارد ریال) ۳/۶ درصد رشد را نشان می‌دهد. تولید ناخالص داخلی در نه ماهه سال ۱۳۹۲ نسبت به رقم مشابه سال ۱۳۹۱، معادل ۲/۲ درصد کاهش یافته بود. بررسی‌های به عمل آمده در خصوص رشد اقتصادی فصل سوم سال ۱۳۹۳ دلالت بر آن دارد که بهبود حاصل در رشد اقتصادی فصول اول و دوم با شیب ملایم تری در فصل سوم نیز تداوم یافته است.

حسب روال معمول، داده‌ها و اطلاعات مورد نیاز جهت محاسبه رشد اقتصادی از منابع آماری رسمی مربوطه از قبیل وزارت جهاد کشاورزی، وزارت نفت، طرح آماری کارگاه‌های بزرگ صنعتی و طرح آماری فعالیت‌های بخش ساختمان (اداره آمار اقتصادی بانک مرکزی)، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و وزارت نیرو دریافت گردیده است. همچنین در گروه خدمات نیز متناسب با هر یک از فعالیت‌ها، از منابع آماری و شاخص‌های قیمت مرتبط با موضوع استفاده شده است.

اطلاعات رشد ارزش افزوده بخش‌های مختلف اقتصادی حاکی از ادامه روند بهبود و رونق نسبی در مقایسه با دوره مشابه سال قبل است به گونه‌ای که رشد سه ماهه سوم سال جاری به ۲/۸ درصد رسیده است. بررسی سهم فعالیت‌های مختلف اقتصادی در رشد تولید ناخالص داخلی نشان می‌دهد که در فصل سوم سال ۱۳۹۳ ارزش افزوده فعالیت‌های "نفت"، "صنعت"، "ساختمان" و "خدمات موسسات پولی و مالی" به ترتیب با سهمی معادل ۰/۵، ۰/۴، ۰/۸ و ۰/۶ واحد درصد، نقش عمده‌ای (۲/۳ واحد درصد) در رشد ۲/۸ درصدی تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۸۳ ایفا نموده‌اند. لازم به ذکر است که رشد تولید ناخالص داخلی در سه ماهه سوم سال گذشته ۱/۸- درصد بود.

آخرین آمار و اطلاعات دریافتی از وزارت جهاد کشاورزی نشان می‌دهد که برآورد مقادیر تولید محصولات زراعی، باغی، دامی و شیلات در سال ۱۳۹۳ نسبت به سال قبل به ترتیب از رشد ۸/۱، ۱/۵، ۴/۹ و ۷/۷ درصدی برخوردار بوده‌اند. همچنین بر اساس محاسبات فصلی صورت گرفته، ارزش افزوده کل گروه کشاورزی به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۸۳ در نه ماهه ۱۳۹۳ نسبت به دوره مشابه سال قبل، از ۳/۵ درصد رشد برخوردار بوده است.

در بخش صنعت، شاخص تولید کارگاه‌های بزرگ صنعتی (که حدود ۷۰ درصد ارزش افزوده بخش صنعت را پوشش می‌دهد) در سه ماهه سوم سال ۱۳۹۳ نسبت به رقم مشابه سال قبل ۲/۴ درصد رشد داشته است. در نه ماهه سال ۱۳۹۳ نیز شاخص تولید کارگاه‌های بزرگ صنعتی نسبت به دوره مشابه سال قبل، ۵/۲ درصد افزایش یافته است. در میان ۲۴ گروه عمده کارگاه‌های بزرگ صنعتی، شاخص ۱۲ گروه، در نه ماهه سال ۱۳۹۳ نسبت به دوره مشابه سال قبل رشد مثبت

داشته‌اند. شاخص های تولید دوازده گانه مذکور در نه ماهه سال ۱۳۹۳ و درصد تغییرات آنها نسبت به دوره مشابه سال قبل به شرح ذیل می باشند :

- ۱- شاخص تولید صنایع مواد غذایی (۵/۶ درصد)
- ۲- شاخص تولید صنایع انواع آشامیدنی ها (۶/۶ درصد)
- ۳- شاخص تولید چرم و مصنوعات چرمی (کیف، کفش، چمدان وغیره) (۹/۰ درصد)
- ۴- شاخص تولید انتشار و چاپ و تکثیر رسانه های ضبط شده (۱۵/۷ درصد)
- ۵- شاخص تولید مواد و محصولات شیمیائی (۰/۱ درصد)
- ۶- شاخص تولید داروها و فرآورده های داروئی شیمیائی و گیاهی (۴/۶ درصد)
- ۷- شاخص تولید فلزات اساسی (۴/۳ درصد)
- ۸- شاخص تولید محصولات ساخته شده از فلز به جز ماشین آلات و تجهیزات (۵/۸ درصد)
- ۹- شاخص تولید محصولات رایانه ای، الکترونیکی و نوری (۵/۰ درصد)
- ۱۰- شاخص تولید ماشین آلات مولد و انتقال نیروی برق و دستگاه های برقی (۸/۲ درصد)
- ۱۱- شاخص تولید ماشین آلات و تجهیزات طبقه بندی نشده در جای دیگر (۵/۰ درصد)
- ۱۲- شاخص تولید وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر (۵۹/۶ درصد)

افزایش ارزش افزوده بخش ساختمان به قیمت های ثابت سال ۱۳۸۳ در سه ماهه سوم سال ۱۳۹۳ به میزان ۱۱/۵ درصد، از جمله دلایل قابل توجه در رشد اقتصادی فصل مذکور محسوب می شود. علیرغم رشد منفی ارزش افزوده ساختمان در بخش خصوصی به قیمت های ثابت سال ۱۳۸۳ (در حدود ۵/۵- درصد)، افزایش قابل توجه در فعالیت های عمرانی دولت در بخش ساختمان، عامل موثری در افزایش ارزش افزوده کل بخش ساختمان بوده است.

نگاهی به ارقام اجزای هزینه نهایی (طرف تقاضای اقتصاد) به قیمت های ثابت سال ۱۳۸۳ در فصل سوم سال ۱۳۹۳ نیز نشان می دهد که اقلام مصرف خصوصی، مصرف دولتی، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص، صادرات و واردات کالاها و خدمات به ترتیب از رشدی معادل ۵/۶، ۰/۲، ۱۵/۵، ۱۰/۹ و ۱۰/۷- درصد برخوردار بوده اند که در سازگاری با تحولات بخش عرضه اقتصاد قرار دارند. لازم به توضیح است که در فصل سوم سال ۱۳۹۳، تشکیل سرمایه ثابت بخش ماشین آلات با ۴/۸ درصد و تشکیل سرمایه ثابت بخش ساختمان با ۲۱/۲ درصد رشد مواجه بوده اند. همچنین شایان ذکر است که رشد قابل ملاحظه تشکیل سرمایه بخش ساختمان به دلیل افزایش هزینه های عمرانی دولت در این بخش بوده است.

عمده ترین منابع آماری به منظور محاسبه اقلام هزینه ناخالص داخلی را منابعی نظیر طرح آماری بودجه خانوار در مناطق شهری ایران (اداره آمار اقتصادی بانک مرکزی)، پرداختی های خزانه داری کل کشور (وزارت امور اقتصادی و دارایی)، آمار صادرات و واردات گمرک جمهوری اسلامی ایران و آمار تراز پرداختی های خارجی کشور (بانک مرکزی) تشکیل می دهند.

لازم به توضیح است که مطابق با روش معمول در محاسبه آمار حسابهای ملی فصلی؛ آمارهای مرتبط با اقلام تولید و هزینه ملی برای شش ماهه اول سال ۱۳۹۳ بر حسب قیمت های جاری و ثابت و بر مبنای آخرین داده ها و اطلاعات دریافتی از منابع آماری، اصلاح و تعدیل گردیده اند. در سه ماهه اول و دوم سال ۱۳۹۳ و بر اساس آخرین اطلاعات و آمارهای پایه دریافتی از منابع آماری، تمامی فعالیت های اقتصادی به جز بخش معدن تعدیل و اصلاح گشته اند. بر این اساس، آمار ارزش افزوده نه ماهه سال ۱۳۹۳ در چهار گروه اصلی کشاورزی، نفت، صنایع و معادن و خدمات به ترتیب ۳/۵، ۸/۱، ۶/۲ و ۲/۳ درصد محاسبه گردیده و نتیجتاً نرخ رشد تولید ناخالص داخلی نیز در نه ماهه سال ۱۳۹۳ به میزان ۳/۶ درصد و نرخ رشد تولید ناخالص داخلی (بدون نفت) ۳/۱ درصد برآورد شده است. لازم به ذکر است، ارقام فصول اول، دوم و سوم سال ۱۳۹۳ مقدماتی بوده و در معرض تجدید نظر قرار دارند.

با توجه به کلیه محاسبات انجام شده در فصول اول، دوم و سوم سال جاری، برآوردهای حاصل از داده ها و اطلاعات مقدماتی در مجموع نشان دهنده بهبود روند فعالیت های اقتصادی طی نه ماهه سال ۱۳۹۳ نسبت به دوره مشابه سال قبل می باشد. همانگونه که انتظار می رفت در فصل سوم سال جاری نیز رشد اقتصادی (با شتاب ملایم تری) استمرار یافته است. با توجه به آنکه در فصول دوم و سوم سال ۱۳۹۲، شدت انقباض تولید ناخالص داخلی در مقایسه با فصل اول کاهش یافته بود، لذا ملایم شدن آهنگ نرخ رشد اقتصادی بعد از فصل اول سال ۱۳۹۳ دور از انتظار نبود.